

ЖЕНСКИ СВЕТ.

ЛИСТ ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА.

ИЗЛАЗИ:

сваког 1. дана у месецу на целом табаку.



Цена је годишње 1 фор.; за Србију 2¹/₂ дин.
Рукописи и претплата шаљу се на уредништво.

С Е О С К И Ч А С О В И.

— ТОЛТА. —



У срећи и миру овде животарим
Посред жарка лета, љупка прамалета;
У срећици брзо пролазе ми дани
— На чело ми сета никад не долета.

Са тицама малим из санка се будим,
На пољану идем, коју цвеће руби,
Па кад пођем тамо, ветрић мили, благи
У лице ме почне кроз село да љуби.

До потока дођем, па за цбун заиђем
Иза њега гледам грличице младе.
А кад сунце почне већма слати зраке
У дољу се сиђем међу густе хладе.

Затим новом вољом врту свом се вратим
Ту залевам, плевим оно цвеће мало
Гледам свако редом, јел' се расцветало
И исправљам горе, што је земљи пало.

После безброј таки занимања лепих
Већ и сунце почне јаче сјати на ме
А ја у хлад идем да се сад подкрепим
А ту нова радост у хладу чека ме:

С мудрацима старим, ту се радо дружим
Што су много свога искусили века;
Па када ми душа њин живот прелебди
Сретно, златно доба дође пред менека.

Или читам песме милих ми песника
Чија душа с мојом истим дахом дише
Занесем се брзо када коју нађем
Да још моме срцу здравије уише.

1886 г.

У читању таком лак ми ветрић дође
Затвори ми књигу, заклопи ми очи . . .
И ја заспим тио, јер ме санак свлада
А још ће му зујка челина помоћи!

Над-а-мном се грана од руже наднела
Као брижна мајка над јединцем сином
А душа ми гледа све вилинске слике
Што се плету по њој са рајском милином.

Иза санка тога, када се пробудим
Ја дозовем љубу, душе моје благо
Па ћеретам с њоме, певам, грлим, љубим,
Док вечерње звоно не зазвони драго.

Са паше се кући већ и стадо креће
И тице су давно умукнуле веће
Настало је вече . . . Пастир весо свира
Из вруле му гласак вељу срећу креће.

Са прошлости моје магла се раздваја
Ја се живо сећам те прошлости младе:
Без сећања мила шта би срца била!
— Гусле на којима струна не имаде.

Душа ми је блага, разњежи ме вече . . .
Побожност ми света испуњава груди
Свет бих цео сада хтео да измирим
Увреде вам праштам, праштај те ми људи!

Па у миљу таком санак ме савлада
Ја спавати пођем; заспим мирно, тио
Кô детенце мало, санком обрвано
А молитву тек сам у полак свршио!

Л. Н.

ЗАШТО СЕ НАЈВИШЕ ОСИРОМАШИ?

Гваким даном чују се све веће тужбе на данашња тешка времена. Одкуд год ко дође, тужи се; ретко ћете чути да је ко задовољан са данашњим стањем. И заиста су тешка времена!

Али ипак, кад мало пажљивије погледимо по друштву и нашој ближој околини, наћи ћемо, да се неки, и поред ових тешких дана, ипак подижу, напредују, богате; тако рећи, из ништа дођу за кратко време до угледног имања, а видећемо и таквих, који су наследили лепо имање, па кубуре непрестано и сваким даном се задужују, док и не пропадну.

То нам даје повода да мислимо, да не мора нашем осиромашењу бити повод и узрок баш ли ово тешко доба, ова велика скупоћа, ове многе дације, ова честа неродица; јер онда би махом сви морали назадовати; а то видимо да није тако. Ето, ми имамо сваки у свом кругу живих примера, где су остала два брата с једнаким наслеђствима и једнаким ступњем образовања, па један од њих напредује, умножава имање очино; а други за кратко време проћерда и оно, што је наследио.

Имамо примера, где је муж за живота свога задужио имање и довео газдалук свој већ до ивице пропасти. Умре, а жена мало по мало одужи, очува и унапреди имање после њега.

Наћи ћете примера, где два чиновника са једнаким платама, у једном истом месту са једнаким приликама породичним, па један од њих кубури, задужује се, а други лепо излази на крај и подиже се, — предпостављамо, да су оба поштени и да живе само о својој плати.

Тако има примера међу занатлијама, трговцима, економима не у једном месту, једној држави и једном народу, него свуда, у свима сталелима, међу свима народима, да људи и данас у ова, тако звана, тешка времена, где су дације претеране, где је неродица учестала и сваковрсна невоља заредила. Па кад то све видимо и знамо, онда морамо да се запитамо: где је узрок томе, да једни и данас живети и напредовати могу, а други се заглибљују у веће и веће невоље, док на по-

слетку у своме очајању не клону и каквим убилачким средством не учине крај свом јадном животу?

Ми држимо, да највише људи осиромашењем својом кривицом и да највише беда себи навуче човек сам својим радом, непажњом и лакомисленим животом.

У човеку је урођено то, да за сваки неуспех за свако зло, које на њега наиђе, баца кривицу на другога; а то је отуда, што рече један стари мудрац, јер човек своја дела баца натраг, а туђа преда се у торбу. Ако не може да напредује, крива му је неродица; ако кубури велика му је дација; ако не може ни до чега да дође, него што куц, то муц, смета му чак и државно и друштвено устројство. Сваки то нађе излаза и сваки баца кривицу на друге прилике, а ни један неће да завири мало и у своју нарав, у своје навике, у своје потребе и непотребе, па да гледа, може ли себи ту олакшати, помоћи. Од сто примера, тек један лежи у спољним приликама, које не зависе од човека и од његове воље и снаге, а деведесет и девет су у самом човеку, у његовим способностима, његовом делању, окретности, раду, а поглавито у мерилу, како ко уме да господари и да управља са својим потребама и својим захтевима.

Те потребе и ти захтеви, што смо их сами створили, сами навикли, ти нас горе тиште, ти нас више тлаче, него све дације и неродице.

Човек по својој природи нема много потреба; ако је поле вредан и вешт маком раду, може лако не само живети, него се и богатити. Ал наравно, вад ко то вари сам на себе излишне потребе и хоће у свачем да се надмеће у трошењу с другима, који су имућнији или који више заслуга имају, или који по својој снази могу више да зараде: онда је узалуд сва вредноћа; такав не може насмагати никад и пре ће потрошити и оно, што су му други стекли, него што ће одржати барабар с оним имућнијим. А данас је то општа, а код нас Срба канда највећа махна, што је сиромашнији и мањи упрво оба ока своја на ону имућнију и бољу

класу, па се у надтицању с оним сатари и упропасти. Код нас неће нико да је лошији и гори, сваки хоће да важи за имућног и великог. „Шта је он бољи од мене“. — „Та нећу ни ја да сам последњи“ — или: „Шта ће рећи свет“. Те речи чућете на сваком кораку, у сваком друштву код отмених и простих људи; а такве речи, и та мњења упропастила су многу нашу кућу, сатарила многу нашу породицу. Нико неће да мисли шта ће свет казати, кад ми пропаднемо, кад се упропастимо, него све мисле, шта ће свет рећи, ако не понесемо оваку аљину, ако не кувамо сваки дан оволико јела, ако не наместимо оволико соба, ако не држимо оволико млађих, и т. д. а знамо, да је и сам Исус Христос рекао Марти: „човеку же мало од потреби“.

Човек има само три најважније потребе: храну, одело и стан. Зарад овога се људи муче целог века, са њих будале осиромаше и пропадну, а паметни се одрже и обогате. Ево како:

1. Колико њих има, који једу више него што треба и једу скупље, а могли би проћи о мањем, јевтиније, па да притом буду и здравији. Да се узме у рачун, шта се само распе и пропадне при гозбама и частима, — које су код нас тако честе, — у кућама где су домаћице пажљиве и уредне, а камо ли тек у оним кућама, где су домаћице неуке, или непажљиве, могла би се од тога много кућа обогатити. У оваким приликама, не само да се распе, и разбаци, него се ту, што је још горе, покраде. У весељима нико тако не претерује као ми Срби; ту се немилице раздаје и толико накува, намеси, да се не мож потрошити, па се много уквари, и онда није ни за људе ни за марву. То је највећа дација, која нас упропашћује, ал по томе се и познају будале.

Наши сватови, бабиње, укупи, даће, свечарства, имендани и т. д. многу су кућу упропастили, а могло се све то заштедити, од воље је стојало домаћима и домаћици. С тим се нико од гостију није помогао, јер сваки онај гост има и код своје куће и шта изест и шта попит!

Данас ћеш једва распознати сватове средњег сталежа од спахинских, па сад

већ и простади онако раде као и господа; поседају и они, особито овде у Нов. Саду, на каруцама и троше немилице. Наше сватове ни у најпростијем селу, ни оног најсиромашнијег човека, што се једва хлебом храни, не мож одправити без 100 фор. Тога луксуса и расипања при свадбама нема више ни у једног народа, што с нама живи, па зато сви лакше живе и боље напредују.

Код нас се при погребу толико потроши, да многи после рамље за читав свој век и не мож више главе да дигне; а зашто? Света ради! Ту се једе и пије први дан о тајној вечери, сутра дан кад се с гробља врати, па прекутутра кад се изађе на гроб, кад се даје недеља дана, шест недеља, по године и година дана. Осим тога, виђамо сад да се међу скупочени венци на сандуцима и код деце и најобичнијег човека. Нека се тако у једној кући, десе преко године два погребана, или уз погреб сватови, или крштење, па готова пропаст!

Тако се исто троши силно јело и пиће и о крштењу, о (новим и туђим) именданима, што се увлаче већ и у простије куће, па на алдумашима (алвалуцима) да ти памет стане! Ми смо познавали једног младог човека, који је потрошио 50 фор. о свом имендану, а сутра дан није имао чим да руча.

А како се код нас свеци славе? Могао би сваки светац свога слављеника ударити руком по образу, јер га не славе, како Бог хоће и не тако, да га помаже, него да себе и своју кућу баци у пропаст па да после служи другима за подсмех.

Док тако наши троше, размећу и разбацују на излишна јела и пића, на гозбе и части, те и дангубе и навлаче болест на себе, донде други око нас ради, чува и прекупљује наше њиве, наше куће, па нас истискује по лако са земље, која је и знојем и крвљу наших дедова обилно покапана, која је хранила и држала наше старе, а и нас, док смо је радили. Кад могу други да живе и да напредују са својих десет ноката, зашто да ми и наш народ не може да очува ни оно, што су стари наши извојевали, сачували и нама за ужитак оставили. Колко роди другима, родиће и нама;

колико други плаћа, плаћамо и ми, више не. Ал нас и нашу земљу баш поједу други; а ми после селимо.

Наше домаћице могу ту највише помоћи, јер да оне не окупе људе и мужеве, не би ови никад то чинили. Не мора се обичај напустити, али се може на боље и јевтиније окренути. Ту би стекли души места и наши свештеници, учитељи и учитељице, кад би сваком згодном приликом подсећали народ наш на ове штетне и убитачне обичаје, који нам толику народну тековину упропашћује и још по том повлачи народ и на моралне странпутице.

Колико се овим прекомерним јелом и пићем у назадујемо исто тако нас тлачи непажња, незнање и лакомисленост наша с друге стране. Многе наше домаћице почеле су у последње време да измишљавају све више нових јела, зачина и теста а домаћини опет све разноврснија пића, која су и скупља, и по здравље безвредна, па и опасна.

Данас се једе највише мекан хлеб, а зна се, да је то по здравље штетно и да га се двапут више поједе, а још више поквари. Једе се највише, особито по варошима, бео хлеб. Знам прилика, где се домаћице гостима вајкају, кад им је хлеб црн и чисто се стиде, што их случај тако казнио, да им је дошао гост баш онда, кад немају бела хлеба; а не знају, да је баш црн хлеб права и најјача храна и да се одлучивањем мекиња (трица) из жита лучи најбоља храна и да се млењем белог брашна страћи силно жито.

Шта га данас изда свака кућа за маст, уље, шећер, со и друге зачине, могла би многа спромашна кућа с тим живети, а може се с мањим бити. У много кућа се напри, кисели, заслађује више но што треба, е, само да се више поједе;

а да би то било бар за здравље, па како тако, ал то је баш убијање здравља; јер не живи се само да се једе, него се једе тек да се живи.

Многа домаћица пресоли, прекисели, препанри, преслади премасти и т. д. па баш тим уквари јела, те има двоструку штету, једно, што троши више на ове зачине, а друго, што се јела овака не поједу, него побацају.

Много јело, са непажње домаћица, загоре, прелије се проспе, прекипи, уплесневи се, поквари се; хлеб не држи замотан, пак се осуши, уплесниви, па онда баца; — мрве од хлеба и другог јела разбаца, не купи, а кад се мрве купе, тек се онда види, колика се гомила уштети. — Са непажње поквари се и много тесто; не пази се на квасац, те прекисне или се метне покварен квасац па поквари и тесто. — Не остави месо, јела и друге смокове на добро место те се покваре и пропадну — Много се сољено месо поквари, што се не досоли, а друго, што се пресоли. — Жито изеде жижак, брашно поједе црв, месо уцљују муве ил изеде гагрица и плесан, сланина се упрелави, маст поједу мишеви. — Многа остави ракију, вино, пиво, сирће, каву, теј, бибер и т. д. отворено, па изветри и онда не вреди ни пола; — тако исто оставе отворено млеко, те налочу мачке ил се метне у нечисти суд ил на топлом месту, па се прогруша и поквари, сир се уцрвља, масло ускисне, па тако и много воће са непажње пропадне, а могла би се за њега лепа крајцара прикупити.

Кад би се на све то и друго боље пазило, више мислило, онда би се и више сачувало, а с тим боље напредовало и многи црни дани отклонили.

(Продужиће се)

ПРОТИВ СУШИЦЕ.*)

„На курјака вика, а лисце месо једу.“

(Народна пословица.)

„Чиста злата хрба се не хваша.“

(Народна пословица.)

1. Да се прорачуна, колико света умре од сухе болести (јектике), видело

би се, да је та болест највећи непријатељ људи. Страшнија је од сваке друге јер од ње ретко ко приболи.

*) Овај је чланак штампан у в.-кикинском календару од ове године, али га овде са његове важности прештампавано.

2. Сушице има увек и готово свугде. Њој не смета ни време ни место, ни младост ни старост, него се потајно и подмукло увуче, те полако рије, подгриза и тамани. Није права зараза, али опет зарази што дохвати, па чак и друго и треће колена.

3. Сушица и шкрофуље су две рођене сестре, а подједнаке нарави. Не узимај из куће где има сухоболних или шкрофуљавих.

4. Клице од сушице могу доспети у тело и кожом — особито у детинству. Темењача, фирцигер и друге красте на малој деци могу да буду врата, којима се ушуња први заметак шкрофуља и сушица. Ето хоће иза њих да натекну и жлезде, па да се никад више не поврате а то је већ неки знак. За то се одмах те болести лече, а особито онде, где је прилика да се дете може окужити.

5. И црево прима клице од сушице, а најлакше њежно црево малог детета. Млеко од сухоболне матере или дојиље; млеко и месо од болесних изнурених крва — особито неварено — има по где-када клица од сухобоље у себи, па те клице се залежу у детињем цревету.

6. Најчешће и најлакше улазе клице од сушице на плућа (беле цигерице, беле утробнице). Удишемо их прашином и ваздухом.

7. Срећом што и свака удисана клица не окужи. Здрава, јака и развијена плућа не даду јој у тело, него је избаце на поље, а кржљава, слаба или болесна то не могу. За то најлакше захвате сушицу шкркљава, слабуњава чељад, узаних преију, и за то је сушице и најчешће иза назеба, кихавице, кашља и других болести плућа.

8. По томе имају лекари право, што шкркљаву и слабуњавау чељад саветују, да траже чиста свежа ваздуха, да раде или гимнастишу, не би ли се прса раширила, да се добро хране, да се чувају назеба, особито после умора н. пр. при игрању у затвореним запрашеним просторима и т. д.

9. Плућа се кваре и нечистим ваздухом, а и рђавим дисањем. Ко је много у затвореној соби; ко највише седи —

особито нагнут —; ко ништа телом не ради: тај дише покварен ваздух, па и њега слабо. Ако тако чељаде случајно удише клицу од сушице, тешко ће је истурити, него ће остати у њему.

10. Него је и то срећа, што је сушица таке нарави, да по гдекада застане, те не напредује. Окужи н. пр. мали део тела па не иде даље, ако јој се не да прилика. Така прилика је назеба, премор, оскудица, банчење и т. д.

11. За то своју ракотину не треба гутати. Ако је у њој клица од сушице може доспети у црево, па се ту лакше лећи него у плућама.

12. Сваки болесник од сушице је лако кужних клица. Њих има често у свим његовим изметинама а особито у оном, што кашље и избацује.

13. Са сухоболником не треба се љубити; са његових усана можемо примити клицу сушице. Где баш није друкче, пољуби га у чело, у образ — само не у уста.

14. Иза болесника са сушицом не треба пити. Ко се служи с њиме једним судом једном кашиком, једним чибукком и т. д. може се окужити.

15. И постеља таког болесника није здрава. С њиме не сме нико спавати, а ни његове хаљине носити.

16. Ракотину и оно, што сухоболник кашљем избацује, ваља од здравих добро чувати. Најбоље је, да болесник не пљује на патос (под) него или у своју махраму, или у какви суд. Махrame се излуже а ракотина из суда сипа се у ватру, да изгори.

17. Боље је — а и лепше је — да нико не пљује на патос. Свака кућа треба да има пљуваоницу, а родитељи нека науче своју децу, да само у њих пљују. На то ваља пазити особито по школама, крчмама и свугде, где је свакојаке чељад, и где се прашина диже.

18. И ствари око сухоболника могу окужити. С тога ваља пазити да је све око њега чисто, особито од његових изметина. Болесничке кошуље и постељска навлака се одмах попари и пролужи.

19. Хаљине које се не могу попарити или лужити најбоље је сагорети. Ко

то не може, нека их онако чисти, као што се чисте хаљине иза сваке друге кужне болести нека их дуго проветрава; па тек онда употреби.

20. И соба где је болесник лежао, ваља да се добро проветри, после десетак дана ориба и опаје, па тек онда изнова намести.
Др. М. Ј. Б.

Ч Е Л О.

Обично се држи да је уз лепо лице и душа лепа, ал ово не стоји увек!

Пажљиви људи разликују данас на женским лице интересантно и лице правилно и класички лепо од просто лепога, па по томе суде и о вредности душевној.

Просто лепо лице нађе се у свакоме селу; правилно лепо ретко је и у вароши, још је много ређе лице интересантно, а класично лепо лице ни у по света.

У осталом, као уз просто лепо, исто тако и уз интересантно, уз правилно и класично лепо нађе се и душевних махна као и врлина, само је у женскињама интересантним лицем обично више образовања, а уз просто лепо ретко је наћи умне бистрине.

Главне су чињенице и мушке као и женске личне лепоте чело и коса, очи, нос, уста и образи; а ми ћемо овде навести, шта учени људи и вештачи мисле и суде о челу.

О челу људском држи се, да је оно врата душе, а очи да су прозори, па многи чита са чела унутарњост главе. На челу се виде бриге, види озбиљност и веселост и види добродушност и суморност и др.

Чела су велика ил мала, широка ил узана, округла ил четвораста, права, равна, напред испупчена или натраг заваљена, глатка ил убрана. Женско је чело мање округлије и чистије, а мушко је веће и неравније.

Славни учењак Сатур прави јачу разлику између чела мушког, женског и детињег, па вели за женско чело, да је више налик на детиње и додаје, да је просто округло и глатко чело слаб знак духовитости, а за оне, које имају чело већма налик на мушко, оне су и карактером више налик на мушкиње па држи оне

са више детињим челом, да су душевније, а ово је лепша вредност женска.

Чело, што је с обе стране изнад очију испупчено, држи се, да је и у женских знак јачег разума. Чело натраг заваљено појетичније је, а чело право, прозаичније.

Људи са високим челом оштрије све опазе и брже све науче, али су жешћи, наглији; а људи са ниским челом теже опазе и теже свашта науче, али су постојанији.

Што се тиче величине чела, држи се, да је осредње чело у женских бољи знак, него врло велико или малено.

За људе са врло широким челом не стоји увек оно, што прост свет држи да су умно даровитији, него се нађе више лењих и заузети више за јелом и пићем.

Мушки са малим челом су живљи и пргавији, а за женске са врло малим челом, а јаче испупченом главом на потиљку, држи се, као и за оне са врло великим челом, да су не само хладне и прозаичније, него их има и силовитих па ове су боље за занате и трговине, а нису за жене патних и душевних људи.

Слично овоме држи још стари грчки философ Аристотел, да је мало чело знак човека неукротљива, велико знак човека спора; округло знак човека слабоумна, равно знак мудра, умерено велико и четвероуго знак великодушна, а узано знак страствива. А сл. Reich додаје, да су и код женских исти таки знаци, те са женским врло малог и узаног чела ваља врло пажљив бити и избегавати их.

Бора на челу има уздужних и усправних. За боре уздужне држи се, да су знак разумних, мудрих, поштених и правичних људи. Боре праве знак су тврдог, а мало извијене, знак меканог карактера, а криве показују неверљиве и лукаве људе.

За боре усправне, да су знак честог и трајног рђавог расположења душевног, да су јаче у људи, који многе бриге имају; а јаче су и у оних, који много мисле, али им се замишљаји не испуне.

Најпосле има ових бора и уза слабе и вредљиве очи, и у кратковидних, ал најјаче су у оних, који су много препатили или пате од болова, и држи се, да су знак срдљивих људи, који за час изиђу из флегме.

Боре ове јако наруже женско лице, јер женске треба да су благе душе, а те боре знак су суморности и гори су знак на женском лицу него на мушком, јер

док су се те начиниле, требало је тешких душевних патњи и немира, а ти су разорили сву ону првобитну лепу и милу душевност женску. Оне су у неких још и знак јаче мислене снаге као и у мушких, ал онда и јачих страсти.

Али женске врлине не дају се оцени и погодити само по челу, јер морални карактер зависи од многих других околности, па има и много других знакова, а не само чело и тек кад би се сви знаци скупили, онда је чело одсудно; но за то ипак важи, да је чело правилно и средње висине и ширине знак лепших душевних својина. — Н.

Д О П И С.

Рума, маја месеца 1888.

Покрет у срп. женском свету око оснивања добротворних женских задруга зарадовао је сваког правог народног пријатеља, знајући, да ће осетљиво женско срце многу сиротинску сузу — сузу невоље убрисати, у чему се, поуздано тврдимо, нисмо ни преварили.

И код нас у Руми основала се пре две године женска добротворна задруга и ми се томе с правом зарадовасмо. Упис у чланство текао је живо и одушевљено; но по завршетку прве године приметило се било већ на првој скупштини, да се богатије госпође од сиромашнијих нешто деле, и то нам поче задавати бриге, и да се својски не опре тој заразној појави наша председница гђа Милица Св. Николајевића и Јелисавета Биорац-Ђуричић, ко зна, да не би та рана осетљивости женске разјела цело друштво. Овако су ове госпође већ код треће скупштине лично ишле код појединих чланица с једне и с друге стране и разувераваше их, да су на кривом путу и да оне не раде ту у прилог једне и друге чланице, него у прилог свога целог народа. То лично обавештавање много је помогло и друштво иде ближе својој племенитој мети, те тако ове две поменуте госпође заслужују, да им се овде признање изјави. Евала им!

По обављеној трећој главној скупштини задружној, на несрећу, поболе се гђа председница и боловала је све до марта месеца о. г. за сво то време заступале су је достојно у друштвеним пословима госпође Даница Дими-

тријевићка подпредседница и Драгиња Маринковићка благајкиња са осталим одборницама и за то време догодило се нешто, што се код нас пре није могло да изведе, покрај свих покушаја; а то је, одржала се једна заједничка забава, од нашег певачког и овог женског друштва, којом су приликом делили чист добит на једнаке делове.

Ово на први поглед изгледа да није тако важно дело, но ми који живимо по мањим местима, где једна иста публика мора да подржи све своје племените установе, у таким местима овако слагање разни хуманитарни задруга у одржању забава сваке је хвале вредно; јер пруже прилику и изнесу на углед лепу слогу, и уједно омогуће да и остале задруге могу приредити забаве у своју корист; а што је најглавније, поштеде своје суграђане од материјалног напрезања у ове и тако оскудне године.

Председница је хвала богу оздравила те поново у посао друштвеног живота ступила, одма је сазвала одборску седницу и предала од митровачких госпођа управљен од 7 фор. а. вр. поклон на румску госпођинску задругу и предложи да им се и јавна захвалност изрече, што ево овом приликом и чинимо. Приложиле су гђе: Катица пл. Георгијевић 3 ф.; Љубица пл. Милекић 1 ф.; Јелисавета Ковач 1 ф.; Санда Јовановић 1 ф. и Ленка Мић 1 ф. Живеле и хиљадиле се!

Кикиндски рачун од 116 ф. 40 н. овим исправљамо, јер два дана после експедиције горње своте стиже румској госпођинској задрузи

5 ф. а. вр. за кикиндске погорелце од стране румске српске шпаркасе те тако свота износи 121 ф. 40 н.

Вредно је још напоменути како одборнице срп. госпођинске румске задруге несу имале смелости да се подухвате прикупљања прилога за кикиндске погорелце но гђа Милица Св. Николајевића као најстарија госпођа међу одбором и овом приликом ојуначи се а уз њу и госпођа Анка Стајић те заиђоше и као што рачун каже леп прилог браћи у невољи послаше.

Рад наше госпођинске румске задруге бива сваким даном лепши и разгранатији а томе највише доприносе: председница гђа Милица Св. Николајевића и многопоштоване одборнице, које као челе марљиво око друштвеног унапређења и друштвеног лепог имена раде и сву своју моћ улажу — као што сведочи и прилог за глуво-нему школу г. Радивоја Поповића у Митровици — да се добротворна цел обогати. Нека им је и овом приликом изречено: Слава! Нека вам је и хвала у име оних, који вам то овом приликом не могу рећи.

Стрелан.

ЛИСТИЋИ.

ИЗ ПРОСВЕТЕ.

У Лондонским вишим жен. школама завео се као обвезан предмет практично кување. Но како у тим школама има много Чивутских девојчица: то су родитељи чивутски захтевали, да се у тим школама поставе и Чивуткиње куварице, да уче њихове девојчице оно кување, што је њиховом вером и обичајима прописано, и влада је обрела, да ће узети у обзир ту молбу. Каква разлика између оне владе и наших овде у Угарској, па и Хрватској, које неће да имају обзира на особине нашег језика и наше вере, а тамо се обзире чак и на кување.

За женски медицински факултет, што га је намерна подићи женска немачка задруга у Лајпцигу, даровала је једна непозната госпођа 100.000 марака; а у изглед је ставио један фабрикант за ту цел по милијуна франака. По овоме су сви изгледи, да ће Немице ту своју корисну и лепу намеру скорим остварати.

Краљица као списатељка награђена. У овом листу већ је било споменуто, да румунска краљица под именом Кармен Силва пише књиге, највише песничког садржаја. Она је скоро издала на француском језику једну књигу под насловом: „Les Pensées d' une Reine“ (Мисли једне краљице) и послала је то францеској академији, која је то дело наградила; али не новцем него трима колајнама: златном, сребрном и бакарном, што је академија из особитог признања дала сковати и у њ урезати наслов дела, датум и годину 1888.

ЗА ДОМАЋИЦЕ.

Воду пијаћу да сачуваш чисту. Држи ћупу, крчаг, бокал, чабар, буре, у што већ држиш воду, увек добро покривено платном од више струка. То је по здравље врло корисно, јер да знају људи каквог гада попију у води, која стоји отворена, ма у најчистијем месту, не би је ни за главу окусили.

Воду и друго пиће лети да разхладиш, кад немаш бунара у кући и немаш подрума хладна, а ти замотај крчаг, чобању ил други суд крпама, па кваси крпе водом и стави на промају (ветар). Испаравањем воде и влаге с крпе, може пиће у суду да се врло добро исхлади.

Браставци су најбољи за јело у свом соку, кад су ољуштени па пресни једу и у ону чорбу упију, јер оно у њима чистија је вода него са извора, а нипошто не ваља ту воду исцедити, па оне конце јести, јер те конце не може никако желудац да свари.

Горчина у краставаца поквари грдно салату, за то ваља куварица, пре него што стане сећи краставце да окуша корен (лозу) на краставцу, па који је врло горак нека га не сече.

Салату да дуго одржиш. Изчупај с кореном и посади у подруму у песак. Тако се одржи по више недеља.

Јела да сачуваш од мува и њихова гада: држи на мрачном и хладном месту, ил покри кошевима од стаклета, или замотај у што више струка чиста платна.

Сир да се не удрвља: помећи преко сложена сира у качице хмеља па затвори; он са-

чува сир од црва; или покри што боље богородичном травом (*Hypericum perforatum*) ове биљке налазе се свуда.

Мокро жито, да ти се не поквари: измењај га са ситно истученим угљем и остави тако да постоју 14 дана, после извеј.

Масло пресно (путер) да ти се дуже одржи: прави га од слатског скорупа, јер то се одржи много дуже, него оно што је направљено од киселог скорупа. — Одржи се и тако, кад се не испира водом, него се оцеди вода што боље, па и што остане воде у оном маслу, покупи сувом крпом. То масло је и кусније и дуже се одржи. — Лети се масло теже одржи, па зато размеси у лопте од по киле, замотај у танке чисте крпе и држи на хладном месту, у леденици или обешено о конопцу у бунару, ал не у води, него 1 ил 2 педа изнад воде.

Мед да сачуваш. Ко има више меда нека направи буренцад од 50 литри, ал од сувог буквог дрвета, па нека добро стегне обручевима. Од влажних дуга извуче мед воду, па се дуге разиђу и мед исцури.

За мању количину меда добра су стаклад ил лонци, али не бокасти, него ил равни ил озго шири; напуни па повежи пергаментном артијом и држи на сувом месту. Суво је место најглавније, да се мед одржи.

Леда мало да дуже одржиш: узми чинију напуни леда толико, да се мож другом чинијом заклопити, па мети то у јастуке ил у перину тако да са свију страна умотано буде. Или узми један лонац па покри лонац крпом ил салветом па онда трпај у њега леда тако, да се тај салвет одвиси у лонцу, ал да не допре до дна, него од прилике до полак лонца, заклопи то чиме и онда умотај добро у јастуке од перја и преко тог можеш обмотати двоструко ћебе, да ни откуда не допре ваздух ил топлота. На тај начин одржи се лед по 8 дана у сред лета, још ако сваки дан одлијеш воду из лонца и одржиш на хладном месту може се и дуже одржати.

Зашто има толико сиротиње? Што домаћице не пазе на ситнице, него остављају скоруп да се поквари; нож с леним дршком међу у кључалу воду; не вешају метлу; прљаве аљине остављају на таква места, где ће их мишеви изглодати; корито, шавољ стоје по ваздан на сунцу, док се не распукну; зимске аљине изгризе мољац; јела се кваре у „шпајзу“; кафа чај, паприка и други зачини изгубе вредност и

снагу, што се држе у отвореним сасудима, суво месо се квари, јер је слабо или сувише посуљено и т. д. и т. д. (J.)

ЗАРАД ЗДРАВЉА.

Афоризми Од Др. М. Ј. Б.

— Родитељи, који се спремају, да у тајанственој чаши љубави помешају крв двају младих створова, нека најпре мету руку на срце; нека испитају своје лице и лице младенца, да виде имају л' они право, изводити на свет нове чланове своје народу.

П. Мантегаца.

— Од зла рода нек није порода!

Нар. посл.

— Сва култура почиње од желуца.

Фридрих велики.

— Врата су начињена да се затварају, а прозори да се отварају.

Најтингел.

— Ако сам био ретко кад болестан, то имам захвалити томе, што сам се или послом или сном здрав одржао.

А. Хумболт.

Пијанство је изданак из све противности друштвеног живота — из невоље и раскоша.

Ед. Рајх.

Луда сила брза погибија. Нар. посл.

— Кад једнако опада плодност једнога народа, онда се то обично узима као знак да се изметнуо; свакако сме се рећи, да је у таком народу зацело каквих друштвених мана.

Х. Плес.

— Ко намерно неће да ступа у брак, да не изроди пород, тај је морално на истом ступњу као и убијца.

Талмуд.

— Као што љуби сунце, тако слатко нико не пољуби.

К. Штилер.

— Никакво васпитање неће помоћи нездравом детету.

Салцман.

— Тешко матери с дететом, које не уме да се игра, јер од таког детета немамо се чему надати.

М. Манасијина.

— Чисто је богу налично. Енгл. посл.

— Пусти доста светлости у ковчег.

Св. п. I. књ. Моје.

— Човек је кућа чељади. Нар. посл.

— Не гледај јој венце и обоце,
Не гледај јој шарене зубуне;

Нит' јој гледај везене рукаве.

Зубуне су терзије шарале,

Рукаве су везиље навезле,

А венце су кујунције виле;
Већ јој гледај етаса и образа,
С ким ћеш брале века вековати.

Н. песма

— Нинона Деланклосова била је у своје време најлепша жена у Јевропи. Све до своје 80 године одржала се лепа пуна и здрава. Кад су је једном запитали, шта је употребљавала, да одржи своју лепоту; одговорила је: воду, сунђер и сапун.

— Човек без жене и соба без стене.

Нар. посл.

— Ко одмах мамуза умори рано свог коња.

Шекспир.

— Нека је здравља, па да ће се и обесити.

Нар. посл.

— Сладак је сан онеме који ради — јео мало или много; а ситост богатоме не да спавати.

Књ. проповедн. гл. 5.

— Матере држе земље и народе.

Нар. посл.

— Без хлеба половица обеда.

Руска посл.

— Од светог Илије
Све хаљине милије;
Од светог Луке,
Тур' у недра руке.

Нар. посл.

— Чешљај често, а оплети густо
Ето биље од шта косе расту.

Нар. посл.

— Која јабука доцне сазре, дуго стоји.

Нар. посл.

— Најскупоценији капитал држава и друштава је човек.

Царевић Рудолф.

— Добра мисао пола здравља. Нар. посл.

Р А З Н О.

Ађанска добротворна задруга. Читамо у кикиндској „Садашњости“, да се у Ади образовала добротворна задруга Српкиња трећи дан Ускреса о. год. и да их има уписано у задругу 60 чланица. Сретно им било!

На погорелце у В. Кикинди отишло је до сад из самог Новог Сада преко 1100 ф. у новцу и два пакета, које новог које половног одећа не рачунећи овамо оно, што је преко задруге ил новосадекских листова са стране послато.

„Добро Срце“ (jó szív), под тим именом основао се под председништвом госпође Лудвика Тисе председника кр. уг. министарства један

женски одбор, који је приредио „базар“ у корист поплављеника и који под тим насловом издаје и свој лист у коме пишу чланке, песме, приповетке, изреке и др. све први списатељи и државници угарски. У њему има чланака од грофа Андрашија, министра Бедековића, Јокаја и др. „Базар“ је донео преко 37.000 фор. за поменуте цели, а прилаже се са свију страна.

На исту цел образовало се иницијативом бачког великог жупана Беле Шандора у Сомбору друштво „бачког милосрдног срца“, које издаје једну споменицу разних писмених саставака на свима језицима, што се говоре у Бачкој, те су у то име позвани и наши многи писци, да пошљу сходне своје саставе. Та ће се споменица издати о једној општој свечаности, која ће се у Сомбору маја месеца приредити. — По последњим извештајима отуда већ је приређена та светковина у варошком перивоју. Било је постављено 18 вел. столова, а служило је до 100 сомборских госпођица. На каси је пало 2.400 ф.

Мађарска земаљска женска задруга у Будапешти прославила је прошлог месеца своју 20-годишњицу. Том приликом урезала је у зид свога велељепног школског здања један камен, у ком је оставила све писмене споменике, што је то друштво за ови 20 година издало и наредило је, да се тај камен извуче и писмени споменици отворе после 50 година, дакле 7 маја 1938. године, па да се упореди онај постигнути напредак са данашњим.

Задругу су ту основале и за свих ових 20 година руководиле као начелнице гђе Хермина Вереш-Беницки и грофица Александра Телеки.

Задруга је та за то време подигла у сокаку зеленог дрвета прекрасну школу у којој су смештене 4 основне и 4 грађанске школе са 3 виша курса, од којих је једна препарандија. Ту се данас уче 358 ученица. У заводу самом имају 59 ученица потпун интернат (препитање и стан) а 26 ученица остају само преко подне.

Госп. Том Јефтановић, дубровачки трговац, пригодом смрти свога стрица Алексе даровао је добротворној задрузи Српкиња Дубровкиња 50 фор. да се покојниково име спомиње међу добротворима исте задруге. Слава му!

Гђа Ружићка-Строци, наша отлична глумица загребачког казалишта гостовала је прошлог месеца у Љубљани у ковадима „Цврчак“ и „Дебора“. Браћа Словенца су је том приликом

врло одликовали и листови се о њој и њеној представи врло похвално изражавају.

Краљица Наталија вратила се са престононаследником из Италије још почетком маја месеца о. г. и бавила се тек кратко време у Бечу, па је отпутовала опет с престолонаследником у Висбаден у Немачку, да проведе лето.

Црногорске књегинице Милица и Стана баве се овога пута у Москви и предусретају их са највећим почастима и одликовањима. Приликом посете њихове у манастиру Сергијева лавра, поздравили су их тамошњи Срби ђаци и у знак поштовања и оданости предали су им киту свежа цвећа.

Париска изложба. Идуће 1889. год. отвара се у Паризу друга париска светска изложба, као успомена на стогодишњицу француске грађанске и народне слободе, коју је Француска својом великом револуцијом извојевала. На изложби тој учествоваће многе европске, американске па и азијатске државе. И Србија ће учествовати својим производима, а поглавито с предметима наше домаће индустрије, за које ће „женско друштво“ са свима својим подружинама купити предмете те из свију крајева краљевине Србије шиљати тамо.

Американке. Ни у једном крају света не отимају се женске за заслуге и не стварају себи толико разних начина заслуге као Американке. Сад су поникла тамо два нова извора. Женскиње из отменијих и богатијих кругова неће да читају новина, а раде су да знају шта се догађа у свету и у месту своме, да могу при својим вечерњим састанцима и соарејима и оне пристати у разговор или заподевати разговор било о политичним и дневним питањима, било о месним „збитијама“; тога ради узму једну женскињу, која је дужна да прочита сваки дан до подне све новине, што тамо стижу и што их оне држе, па да покупи из њих све, што је најновије и најважније из свију јавних грана; а оне се онда скупе после подне на једном месту, те им ова прича и казује, шта је све нашла. Истина је, ово је тежак посао, ал веле, да су те читачице за то врло добро награђене. — Неке опет госпође из виших кругова, које имају у месту широко и велико познанство, не могу и неће да се труде да враћају посете, да иду да честитају својим познаницама имендане, ил друге прилике, или да се запитају за здравље болних пријатеља и пријатељица и т. д. те узму једну младу, елегантну даму салонским

покретима и понашању вичну, која иде за њих, да обавља све те дужности. Така једна дама иде сваки дан у куће својих пуномоћница и прима упутства и обавештаје, па ако је нужно прими и њихове „визиткарте“ и по потреби узме и кола (еквипажу) те заиђе по вароши, да изврши етикетне дужности за своје пуномоћнице.

Бразилијанке католичкиње из отменијих кругова честитале су телеграфским путем папи Леону XIII. 50-годишњицу његовог свештеничког чина и изјавиле су да су у славу тога дана ослободиле и распустиле 250 робова својих. Така честитка вреди више од најкитнастијих речи и од најбогатијих дарова.

Интернационални женски конгрес држан је последњих дана месеца марта у Вашингтону у Америци. Тамо је било женскиња мимо Американкиња из Енглеске, Француске, Немачке, Данске, Шведске, Норвешке и Финланда; рачуна се, да је било икупљено на 2000 женскиња. Оне су претресале питања о женском социјалном (друштвеном) и политичном животу; потакли су питања и о васпитању женском, о женском раду, о реформама за апсане, о добротворним задругама; о жалосном стињу женскиња у нижим друштвеним слојевима и још друге човекољубиве потребе. Ови ће конгреси, ако се буду чешће држали, многу корисну установу за женскиње подстаћи и унапредити.

Женскиње као проналазачи. У Америци има до сад патентирано (признато право) 1900 женскиња за разне проналаске. И чудно је, да ове женскиње нису се држале предмета само оних, што у женску радњу спадају или што у женске потребе долазе, него многе се бациле на чисто техничку струку, те стварају и ту мушкима јаку конкуренцију (утакмицу). Тако има их, које су удесиле подземни телескоп, неке опет како се ратне лађе опасују (панцерују), једна је бољи топ удесила, нека опет бољи начин жељезничких пруга и т. д.

Малајска стара изрека о женидби. Кад Малајцима дорасту синови до — женидбе, они им ово наручују: „Сине, кад се жениш, тражи девојку с ова четир својства, ако хоћеш да ти је кућа напредна и да ти пријатељи радо долазе: Бирај жену од честитих родитеља, и гледај да има коју хиљаду златица (новца); нека је умиљата и допадљива и нека има здрав и бистар разум. Девојка, којој једно од ових својстава оскудева, неће бити добра за тебе. Ако је узмеш, удалиће се и изостати од тебе пријатељи твоји и ти ћеш бити осуђен, да останеш сам и отромбољићеш усне као каква наказа.“

РАД ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА.

Извештај

о „беседи с игранком“, коју је приредила добротворна задруга Сркиња Новосаткиња у користи погорелих Кикинђана уз суделовање војничке капеле 70. филиповићеве пуковније из Петроварадина и госпођице: Милке и Ленке Дунђерске, Виде Ђ. Вукићевића и Виде Варађанина други дан ускреса 25. априла (7. маја) 1888.

Примање: а) од добровољних прилога 199 ф. 85 н.

б) од улазница 277 ф. —

Свега 476 ф. 85 н.

Издавање: 176 ф. 36. н.

Остаје чисто 300 ф. 49. н.

Добровољне прилоге даровали су:

По 10 фор: Милосав Протић министар у миру из Београда, Др. Шрајбер из Беча, Никола Лучић из В. Бечкереча, Јаша Дунђерски из Сентомаша.

По 20 динара: Гђа Елодија Мијатовићка (у паширу), г. Милан Кујунџић-Абердар (у злату) обоје из Београда. (Ово је промењено у 18. ф. 85. н. авр.)

По 9 фор.: Г. Деспинић из Ковина.

По 5 ф.: Његово Високопреосвештенство г. епископ бачки Василијан, Његова Екцеленција г. Ђорђе Лемајић фелдмаршалајтнанд, Вукосава М. Протићка из Београда, Марија Милоша Димитријевића, Др. Војислав Суботић из Земуне, Иса Дебељачки из Ст. Бечеја. Ђорђе Вукичевић.

По 4 ф.: Карло Винкле, Ђока Радовановић, Др. Милован Миловановић проф. вел. школе у Београду, В. Карић проф. вел. школе у Београду, Др. Милутин Јовановић из Земуне, Сима Пајић из Земуне.

По 3 ф.: Ђорђе Кондорони адвокат, Милан Јовановић из Баје, Никола Гавела из Загреба, Шандор Чакић из Ср. Карловаца, Алекса Вулко инженир, Др. Паја Бастић из Жабља, Лаза Андрејевић из Београда, Ђока М. Поповић, Франц Обермилер, Јоца Димић.

По 2 ф.: Никола Ђ. Вукићевић глав. реферант школски из Сомбора, Пера Кнежевић из Карловаца, Влада Стратимировић, пречасни Мирон игуман ковиљски, пуковник Шарунац, пуковник Барић, Арон Поповић, Гроф Вурмбранд, Др. Миша Поповић из Руме, Јаша Хајдеровић из Земуне, Илија Максимовић из Земуне, Ђира М. Поповић, Ото Пауковић, А. К. Деметер из Буданеште.

По 1 фдр.: Сара Стефановићка из Черевевића, Катица Бановчанин из Сурчина, Рокса Панајотовићка, Коста Рајић, Лаза Манојловић из Сентомаша, Гавра Плавшић апотекар, Панта Јовановић, Михајловић, Софија Адамовић, Давид Ђурчић, Бенковић, Спасојевић из Земуне. Мита Јовановић из Земуне, Ивановић из Београда, Хранисављевић из Сомбора, Пера Поподић и Ђока Николић.

Свима овим прилагачицама и суделечицама, као и г. пуковнику Шарунацу, што је изволео издати дозволу, капели своје 70. пуковније да суделује и бесплатно свира, а тако и г. Мајеру гостионичару код „Јелисавете“ што је уступио бесплатно дворану за ову забаву изјављује потписани одбор своју најтоплију захвалу.

Тако исто изјављује се захвала и редитељима игара за њихове лепе услуге а наиме: г. г. поручицима (оберлајтнантима) Орешковићу, Шујици, Станку Милићу, лајтнантима (подпоручицима): Марковићу и Хунару, професорима: Зоркоцију, Гундеу, Благоју Бранчићу, даље Ивану Косировићу, Јаши Дунђерском Сими Ђирићу, Др. Милану Ђирићу, Др. Милану Давидовићу, Александру Вулку, М Чакри и Давиду Ђурчићу.

Из седнице одбора добротворне задруге Сркиња Новосаткиња држане 30. априла (12. маја) 1888.

А. Варађанин с. р. Јулка Радовановићка с. р.
перовођа. начелница.

За погореле Кикинђане.

Добила добротворна задруга Сркиња Новосаткиња

Из Черевевића, што је скупила гђа Сара Стефановића и то по 1 фор. од гђа: Милице Форешковићке, Ленчике Клаузер и Н. Н.; — по 50 н. од гђа: Маце Грчке, Симке Златићке и Катице Гатулићке; — по 70 н. од г. Тодора Костића; — по 40 н. од гђе Софије Максимовићке; — по 20 н. од гђе Милене Гавриловићке из Ердевика; — а по 10 н. Од Соке Рајићке праље, Флоре Анти куварице и Јанка Грешкова кочијаша. Свега 6 ф. 10 н.

Осим тога скупила је госпођа Сара Стефановићка и овамо за погореле Кикинђане послала: од госпође: Сидоније Траутнер: три аљине и 1 мараму, — Марије Николићке: 2 шешира 2 панталона и 1 прслук, — Софије Нико-

лићке: 1 панталоне и 3 капута, — Милице Митровићке: 6 мали кошуља, 2 пара ципела, 2 пара чарапа, 1 капут, два прелука, 2 сукње, 3 рекле, 1 јастук, 1 кецеља и 1 марама; — Босиљке Милутиновићке: 1 капут, 1 пар ципела, 1 прелук, 3 пара чарапа, два салвета, 1 сукња; — Сара Стефановићка: 3 кошуље, 2 гаћа, 1 сукња, 1 пар чарапа, 1 пар ципела, 1 жен. аљина, 1 јастук, 3 мараме, 1 капут, 1 чакшире. 1 капу и 1 шешир. — Н. Н. 1 шешир и 2 пара ципела.

Осим тога послали су из Новог Сада на исту цел гђе: Персида Бојшићка и Катица Бошњакловићка: 1 аљину, 1 јакну од чоје, 3 сукњице од цица и 3 беле сукњице, 3 рекле, 2 кецељице, 1 свилену мараму и 1 зим. велику мараму, 2 пара чарапа и 2 пара ципела.

Гђа Катарина Оберкнежевићка из Новог Сада: 5 муш. кошуља, 5 гаћа и 2 прелука.

Све су ове ствари на и новци послати у В. Кикинду гђи Нини Петровићки председници тамошње жен. задруге, да учини сходно расположење; а дародавцима изјављује се овим топла захвала.

У Нов. Саду 9/21. маја 1888.

Председништво

Добротворне Задруге Српкиња Новосаткиња.

Јавна признаница.

Из Нов.-Сада: Послала администрација „Браника“. Приложише: Књижара браће Попоу Н. Саду 5 фр., преч. г. Платон Георгијевић војени свештеник у В. Варадину 2 фор., Скупљено у Футогу 39 фор. 30 нов., скупљено у В.-Гају 27 фор. (прилагачи из Футога и В. Гаја наведени су по именце у 47 бр. „Браника“), свега фор. 73.30

Из В.-Бечерека: Скупила српска добротв. женска задруга (по трећи пут) фор. 28.54

Из Добрице: скупили г. г. Михајило Рајин капелан и Милан Брадаш учитељ. Приложише: по 1 фор. гђа Персида Радмановић, г. г. Јован Миок, Конст. Боришев, Игњат Радмановић, Јозеф Фелнер, Панта Васић, Георг Петровић; по 50 нов. гђе: Даница Рајин, Јелена Кирћанска, Стана Васић, Милица Дрндарска; г. г. Георгије Дрндарски, Михајло Брадаш, Деметер Х. Стојановић, Петар Морган, Милан Брадаш, Ђура Поповић, Јован Чупор, Добривој Васић, Михајло Дрндарски; по 30 нов: г. г. Лазар Николић, Љуб. Новаковић, Емил Кнежевнић, Вег Ишт-

ван, по 20 нов.: Стеван Дрндарски, П. Витман, свега фор. 15.10.

У оделу приложише до сад:

Из Новог-Сада: скупила добротворна задруга Српкиња Новосаткиња један завежљај половних аљина. Имена прилагача штампана су у овом листу.

Из Алибунара приложила и послала гђа Марија Петковић један завежљај рубља.

Из Суботице послала гђа Марија Међанска завежљај рубља за децу.

Из Сентомаша од добротворне српске женске аадруге сентомашке послала гђа председница Ленка Дунђерска један сандук рубља и одела. Приложише: гђе: Софија Продановић, Драга Чокића, Катарина Каћанска, Персида Кишдобранска, Ката Манојлова, Мише Тугоровог жена, Дафина Гргурова, Љуба Миковић, Н. Н. Персида Билић.

Сво ово рубље и одело поделила је задруга сама већином школској деци из погорелих крајева.

Из Мола: Скупила српска читаоница и женски одбор. Приложише; Срп. прав. цркв. општина 20 фор.; Српска читаоница 5 фор.; Г. г. Јоца Ковачић, 2 фор., Драга П. Настасић фор. 1.60, Марија Сич 1.06.; по 1 фор.: Дафина Матићка, М. Д. Дејановићка, Милана Матићка, Даринка Микићка, Даница Вуковићка, Кишевица апатекарица, Зорка Јелчићева забавиља, Даринка Еерића учитељица, Сока Ракића, Мита Зузук, Тина Матића-Ковачева, Мара Недељковића; по 60 нов.: Ђура Вуков; по 50 нов.: Немет Антал, Офнер Леополд, Кронштајн Адолф, Коста Поповић, Пал Барати, Јела Настасића, Ђурђев Мита, Неца Радулашки, Н. Штајнфелдер, Јулка Лолина; по 40 нов.: Мита Моровић, Крета Плавшић, Карољ Кошиц, Андор Тот, Керитеш Иштванпе, Тодор Коњовић; по 30 нов.: Рада Чакрџин, Ђура Угринов, Јаша Вулетић, Никола Радулашки-Недин, Север Илић, Н. Штерн, Вела Милутиновић, Хермина Кронштајн, Н. Н. Сока Поповић, Сава Гавриловић; по 20 нов.: Милица Матић, Сока Попова, Евица Раушка, Анка Паић, Андрија Мачкашки, Игњат Јакшић, Јеврем Пајић, Марко Ђурић, Милета Мачкашки, Славна Кошићева, Паја Матић-Жвекин. Неца Милеташки, Јоца Трлаић, Рада Радивојчев, Ђура Нешић, Ђура Лолин, Љуба Вулетић, Данило Лукић, Тоша Миловановић, Младен Поповић, Марко Ђалинчев, Ката Гагића, Паја Анток, Др. Нађ, Шавдор Шебешћен, Прока Субић,

Тонка Бапина, Јоца Стојшић, Мила Мачкашки, Фема Поповић, Аца Поповић-Трифунџ, Бука Лолин, Рудолф Фишер, Бизингер, Паја Поповић-Сока Миловановић; по 10 нов.: Латинка Ковалева, Була Каракашева, Божа Божић, Јаша Ковачев, Фема Поповић, Рига Малашев, Марко Матић, Војин Понадић, Љуба Угринов, Пера Матић-Жвекин, Панта Матић, Савета Угринова, Чава Угринова, Јова Матић, Марта Удовичка, Сима Матић, Мара Облачић, Пера Јакшић, 16 н., Јулка Паић, Марина Грданова, Рада Радивојчев, Макса Матић, Светозар Лалић, Милан Матић, Милан Вулетић, Тодор Ђорић, Вела Угринов, Криста Бакаин, Стева Ђурчић, Милић Ђурчић, Тина Пакашки, Вела Моровић, Љубица Коњовић, Нова Радулашки, Јова Ђалинчев, Војин Ђалинчев, Аврам Сремчев, Анка Сегединска, Трива Сегедински, Митра Радулашка, Паја Шевич, Макса Облачић 15 н., Аврам Вулетић, Милош Милошев, Јова Бакаин, Нића Вулетић, Љуба Станишина, Милан Танурџин, Младен Шевич, Ђорђе Пушић, Христина Ракићева Милутин Танурџин, Урош Трлаић, Паја Коњовић, Неца Ђорић, Марко Лукић, Ката Вукова, Шаца Радонић, Милан Берџин, Јела Коњовић, Шонка Марић, Вела Ђорић, Гига Бранковић, Милан Јакшић, Шандер Каракаш, Евица Видић, Маца Паић, Кипра Мачкашки, Нића Перић, Стева Субашки, Сима Малеташки и Теза Дунић; по 8 н.: Матрона Јакшић, Анка Вулетић; Тинка Радулашка 6 н.; по 5 н.: Бука Пејић, Илија Мијатов, Иса Коњевич, Католичке калуђерице 4 н.; Данџика Каракаш 3 н. Прилог у кукурузу учинише: Игњат Јакшић, Гавра Кубурић, Војин Ђорић, Лаза Матић, Паја Матић, Младен Ђурчић, Милић Јакшић, Анка Мићина, Тома Вулетић; Прилог у шеници: Ката Радулашка, Љуба Коњовић, Пера Јакшић, Јоца Угринов, Милован Удовички, Јула Матићева, Данџика Матић, Неца Ђорић. Аца Поповић-Трифунџ, Милош Мачкашки, Милош Алабурић, и Велимир Јакшић. За продату рану примљено 11 фор. 20 нов. Свега фор. 79.11.

Из Вуковара: Скупило певачко друштво „Јавор“: по 25 фор.: Срп. прав. црквена општина; по 10 фор.: г. Алекса Пауновић: по 5 фр.: Српско певачко друштво „Јавор“ и г. Коста Стојшић, одвјетник; по 3 фр.: Лаза пл. Рогулић; по 2 фор.: Др. Јован Ђурић поджупан, Михаил пл. Рогулић, Стеван Станишић, Михаил Рајновић и Милан Петровић; по 1 фор.: Др. Александер пл. Рогулић, Никола Палић, Стеван С. Дробац, Александер Станишић, Максим Стани-

шић, П. Станишић, Н. Палић, Т. Илић, Арсеније Риђички, Петар Ковачевић, Јован Поповић, Стеван Станивуковић, Илија Панић, Сава П. Лазич и Васа Михајловић; по 50 нов.: Стева Поповић, Јован Татомировић, Ђока Богдановић, Стева Гргуров, Тоша Врачарић, Никола Петровић и Максим Шећерковић, по 20 нов.: Велимир Бингулац; по 10 нов. Н. Н. Укупно свега фор. 76.80.

Из Шида: Скупила Шидска штедионица: Шидска штедионица фор. 25.—, Љубомир Момировић 5.—, Петар Мауковић 3.—; по 2 фор.: Сава Тубић, Панта Спаић, Јован Форишковић, Исидор Регељац и Сима Бреслауер; по 1 фор.: Стева П. Благојевић, Михаило Бошњак, Христа Мауковић, Јаков Винтерштајн, Милош Вуић, Ђока Станишић, Милан Мркшић, Стеван Ромић, Никола Крсмановић, Др. Драгутин Грчић, Ђорђе Костић, Милан Шалаш, Стеван Шалаш и 1 туца папуча, С. Шумановић и Никола Драгосављевић; по 50 нов.: Ст. Херцег, Ђока Миковић, Стефан Глумац, Н. Н., Сима Јерковић, Марија Орешковић, В. Ђорђевић и Н. Н.; по 20 нов.: Митар Чикарић, Јован Марић, Сава Костић, Самуел Вачек, Милан Остоић, Стеван Јовичин и Паја Геџић. Укупно фор. 63.40.

Из Руме: преко њихове женске задруге: по 5 фор.: Даница Димитријевић и Румска штедионица, Свега 10 фор.

Из Будимпеште: по 5 фор.: Пера Јовановић, Др. Ђурица Пеић и Стеван Николић. Свега 15 фор.

Из Меленца; преко Меленачке читаонице: Милеска Симић 1 фор., један ратар Н. Н. 40 нов.

Из Кикинде: Н. Н. 40 нов.

Из Вел. Бечкерека: Скупиле: Гђа Емилија Вирага, гђце Александра Шашићева и Јулка Матејићева; по 50 ф: Српска цркв.-шк. општ. Добротворна задруга Српкиња; по 10 фр: Ц. кр. 29. пуковније часници, Емилија Мунчић; по 5 фр: Ласло пл. Даниел, Емилија Кудић, Бела Пороскај, Евђен пл. Ронаи, Др. Милош Ђорђевић, Ђока Димитријевић, Емилија Вираг, Марија Купусаровић, Др. Ђорђе Пеић, Ханрих Вехтер, Антон Олдак, Султана Дујаковић, Јован Крстић, Ђока Стојковић ст.; по 4 фр: Др. Матеја Оршо; по 3 фр. Јулија Ајзенштетер, Катарина Демко, Др. Михаел Шварц, Султана Димшић, Аугуст пл. Јанко, Арса Поповић, Марија Савић, Карл Шајнбергер, Јован Дујаковић; по 2 фр: Михаел Варади, Др. Емил Гаврила, Др. Лудвиг Хајдекер, Антон Шефер, Калман Сатмари, Амалија Муча-

лов, Јулиус Даун, Ј. Раушбергер, Келер, Евалина Савић, Јованка Напхолц, Ана Станишић, Емануел Вајс, Шандор Вајс, Јован Поповић, адв, Исидор Вајс, Др. Сава Чолаковић; по 1 фр. 01 новч: Кр. Н.; по 1 фр: Марија Лончар, Болдизар Филковић, Геза Пап, Имре Ловизер, Н. Н., Др. Франц Штасик, Сава Кле, Лудвиг Брајер, Густав Лаука, Марко Крчелић, Јозефина Филковић, Петропела Хесе, Јовановић капетан, Тула Кадар, Аугуст Бакаловић, Рецеји, Корнелија Стојшићева, Фекете, Н. Н., Бливајс, Ема Нак, Леополд Манголд, Л. Секулес, Љубица Адамовић, Хермина Лучићева, Ротмилер, Јован Савић, Данило Панић, Фрајнд, Фридман, Вељко Ристић, Софија К. Буковала, Ана Закић, Марија Клее, Шандор Савић, Карл Фуке, Михаел Андраши, Ник. Јаблонски, Антон Штрајтман, Стеван Шашић, Еделман, Директор Рапенсбергер, Милан Михајловић, Бела Михајловић, Оскар Рајтер, Игнац Хам, Др. Коларић, Иван Мучалов, П. Каделсбургер, Жива Вуков, Јоца Глигоријевић, Шандор Ебергени, Исидор Димитријевић, Љубомир Панић, Персида Рашковић, Геза Штајницер, Мано Гајгер, Шандор Михајловић, Светозар Исаковић, Јозеф Келнер, Л. Фишер, Лујза Рајз, Матилде Кокић, Франц Штајнер; по 50 новч: Ласло Амбрози, Тоша Сланкаменац, Месник, Дајч, Менцер, Бела Шинделаш, Ј. Петри, Ана Винчл; по 40 новч: Хубер Грунбух; по 30 н: Н. Н.; свега 325 форината 11 новч. Даље скупили: Гдн. Паја Ј. Поповић и Тоша Сланкаменац: по 10 фр: Српска кабаничарска задруга; по 2 фр: Јелисавета Ристо, Аца Кретић, Обрад Радићев; по 1 фр: Коста Истрат, Миша Вучковачки, Марко Крчелић, Тура Рокнић, Влада Милетић, Јелена Пуић, Анастасија Станковић, Тока Девић, Васа Никифоровић. Каролина Хусар Ујхељи, Магдалина Хусар Ликавец;

(Продужиће се.)

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Словенски Свет, месечни лист за забаву. Уређује и издаје Емил Пајдак. Свеска I. Година I. Претплата је на три месеца 1 ф. а. вр. За све стране земље на три месеца 1 ф. 15 н. а. вр. Поједине свеске 40 новч. У Новом Саду штампарија срп. књижаре Браће М. Поповића 1888. — Изшла прва свеска за април месец са овим садржајем: 1. Ведре ноћи. Прича. Написао Ф. М. Достојевски. — 2. Немам сребра... Песма. Написао Радински. — 3. Не марим га. Слика. Написао М. Бренце. — 4. Суза. Песма.

Написао А. Харамбашећ. — 5. Хава Рубин. Прича. Написао А. Свијентоховски. — 6. Прва љубав. Прича. Написао А. Пирец. — Нашим поштованим читаоцима.

Овако ће излазити овај лист сваког 15. дана у месецу. Скупљачи добијају на 5 скупљених претплатника 1 примерак бесплатно. Претплата се шаље у Нови Сад (Neusatz) уредништву „Словенског Света“. Лист ће доносити преводе словенских писаца забавног садржаја, песме и књижевне белешке.

Рапта се тако догодило? Приповијетка из српског циганског живота. Награђена од „Матице Српске“. Написао Ђорђе Јовановић, глумац. Прептампано из „Босанске Виле.“ Цијена 30 н. Издање „Босанске Виле“ 1888. г. Штампарија Спиндлер и Лешнер у Сарајеву 1888.

Позориште и драма. Беседа Милорада П. Шапчанина управитеља кр. срп. народног позоришта, читана на јавном састанку позоришног одбора 27. марта 1888. у Београду. Штампано у кр. срп. државној штампарији 1888.

Не сведочи лажно на другога (по немачком). Издање Србина-Милоша Грабовачког. Друго издање. У Земуну. Штампарија Србина-Милоша Грабовачког 1886.

Bunjevačko-Srpska pjesmarica. Najpotpunija zbirka bačkih i svatovskih pjesama i potskočica, koje se najradije pjevaju. U Nov. Sadu. Izdanje knjižare i štamparije Braće M. Popovića 1888, Cena 20 novč.

Изшла је свеска IV. „Нови васпитач“, орган за педагошку књижевност. Уређује и издаје Мита Нешковић. Садржина: Народна школа и наша књижевност. — Знање и образовање. — Клерикализам и наше школе. — Песталоције доктор филозофије. — Грађа за историју школства. — Књижевни преглед Новог Васпитача. Лист излази последњег дана сваког месеца. Годишња цена 3 ф. погод. 1 ф. 50 н. На 3 месеца 80 новч. За Србију годишња цена 7 динара, годишња 3½ дин., на 3 месеца 2 дин. а шаље се уреднику у Павловци, per Irtegh, Syrmien.

Рачунски извештај панчевачке срп. црквене православне општине за годину 1887. Подноси црквени одбор главној скупштини сазваној 1. маја 1888. IV. Панчево 1888. Штампарија Косанића и Поповића.

Српске народне песме скупио их у Срему и за штампу удесио Григорије А. Николић, I. издање срп. књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Н. Саду 1888. Цена 90 новч.

ЧИТУЉА.

† Јулијана Павловића рођ. Жупанска попадија јозеповачка преминула је 10. априла о. г. код оца свога у Сараволи г. Т. Жупанског, пароха. Она је сестра нашег вредног сарадника Станка, а и сама је била отлична Српкиња, верна супруга, примерна газдарица. Одселила се на бољи свет у најбоље доба живота свога, у својој 37. години. Лака јој земљица била!

Смиљана Удицкова из В. Кикинде, ћерка тамошњег одличног учитеља Стеве Петровића преминула је 30. априла о. г. у својој 27. години. Беше то добро дете, верна супруга, честита мати, примерна жена у сваком погледу. Нека бог утеши родитеље и сву њену околину, а њој нека подари вечно насеље!

† Добрила Рајић добра ученица III. р. новосадске осн. школе ћерка нашег уваженог адвоката и потпредседника православ. цркв. општине отишла је 1. маја о. г. у Каменицу с матером и старијом сестром, да у родбини проведе тај радосни дан, те се несрећом удави тамо у једном потоку, што тече крај авлије рођачке. Тај несрећни случај дирнуо је сво грађанство и изазвао је опште саучешћи у големој тузи родитеља ових. Нека их бог утеши а несрећном детету рајске насладе подари!

ОДГОВОРИ.

Гдину С. Клее у В. Бечкереку: Ви сте преплату послали за: тамошњу Добротворну задругу Српкиња, гђе: Емилију Мунчића, Евелину Савића, Софију К. Буковала, Емилију Вирага. Марију Клее, Марију Купусаревића, Александру Михајловића, Емилију Панића, Катарину Станковића, Емилију Шашића, Маринку Сланкаменца, Милицу Алмажан, Драгу Смедеревца, Марију Савића, Лепосаву Завишића, Христину Пира, Анастасију Станковића. Јелену Пујића и гђице: Олгу Матејевића, Ану Адамовића, Катицу Аубомирску и Нимфадору Ђорђевића.

Јавна захвала.

Гђа Полексија Мих. М. Радовановића супруга секретара начелства округа пожаревачког из Пожаревца изволела је претплатити три примерка „Женског Света“ за 1888. г. да се то као поклон њене ћерчице Јулке даје трима ученицама овдашње срп. више девојач. школе. Уредник тога листа и уједно управитељ исте школе г. А. Варађанин одабрао је нас три потписане за тај леп дар миле нам, и ако непознате сестрице Јулке, која нас је тим тако топло привезала за своје пријатељске груди, да ће нам њено мило име остати за увек у лепој и пријатељској успомени. Хвала вам!

У Новоме Саду 12/24. маја 1888.

Даринка Каракашевића

Вукосава Лубенова

Христина Димиријевића

ученице IV. раз. срп. виш. девој. школе.

ИСПРАВАК.

У извештају, што је у прошлом броју изишао, о раду добротворне задруге сентомашке, случајно је изостало име гђе Софије Манојловићке међу примљене чланице задруге, те се овим допуњује и исправља.

НА ЗНАЊЕ.

Питали су нас са више страна, били се могле добити „дивот корице“ за увез нашег листа, као што то бива и код других српских и несрпских листова. Ми смо се распитали и дознали смо, да се могу добити лепе корице са позлатама да се увеже лањски а евентуално и преклањски примерак нашег листа по 50 н комад. Ако се за ово пријаве до 100 примерака, онда можемо наручити. С тога умољавамо наше поштоване претплатнике, који би желели имати по ову цену „дивот-корице“, нека нам пријаве то до Духова и нека означе, колико комада желе имати, па ћемо се постарати за то. Наравно ако се не пријаве ни 50—60 комада, онда се не може ништа ни чинити.

Уредништво

САДРЖАЈ: 1. Сеоски часови, песма од Л. Н. — 2. Зашто се највише осиромаше? — 3. Против сушице, од Др. М. Ј. Б. — 4. Чело, од —н. — 5. Допис из Руме. — 6. Листићи. — Из просвете. — За домаћице. — Зарад здравља. — Разно. — 7. Рад добротворних задруга. — Новосаткиња. — Јавна признаница кикинђанака. — Нове књиге и листови. — Читуља. — Одговори. — Јавна захвала. — Исправак. — На знање.

Власник: Добротворна Задруга Српкиња Новосадскиња. — Издаје и уређује: Аркадија Варађанин.